

En utskrift från Dagens Nyheters nätupplaga, DN.se, 2014-10-17 16:20:24
 Artikelns ursprungsadress: <http://www.dn.se/insidan/barnen-behover-bada-sina-foraldrar/>

Varannan vecka

”Barnen behöver båda sina föräldrar”

Publicerad 2012-04-12 11:58



Foto: Fredrik Funck I forskningsprojektet Elvis arbetar Malin Bergström med studier om växelvis boende och barns psykiska och sociala välbefinnande. ”Att bo växelvis är ett sätt för båda föräldrarna att ha en nära relation till sitt barn fast de separerat”, säger hon.

VARANNAN VECKA

Allt om: Varannan vecka

Barn som bor växelvis mår bra, men något sämre än barn som bor i kärnfamiljer. Sämst mår barn som bor på heltid hos en förälder. Det visar en ny svensk undersökning. ”Barn mår bra av att ha tillgång till båda föräldrarna”, säger barnpsykologen Malin Bergström.

En halv miljon barn i Sverige har föräldrar som inte bor ihop. Trettio procent – tre av tio – av dem bor växelvis hos sin mamma och sin pappa. Förmodligen kommer siffran att öka, tror Malin Bergström, barnpsykolog och forskare vid Chess, Centrum för ojämlikhetsforskning, vid Stockholms universitet.

– Vi ligger långt fram när det gäller jämställdhet i Sverige, troligen främst i världen, och att bo växelvis är ett sätt för båda föräldrarna att ha en nära relation till sitt barn fast de separerat. Dessutom verkar barnen må bra av

FAKTA: ELVIS

Studien som Malin Bergström och hennes kolleger genomför just nu heter Elvis. Till studien söker forskningsgruppen föräldrar till barn under fyra år som bor växelvis. För mer information: www.chess.su.se/elvis

HAR DU FRÅGOR SOM RÖR BARN OCH FAMILJERELATIONER?

Har du egna frågor som rör familjeliv, barn och ungdomars utveckling, föräldraskap, skola eller förskola? Psykologen och forskaren Martin Forster svarar på utvalda frågor. Du kan vara anonym. Skriv till fragainsidan@dn.se.

det, säger hon.

Socialstyrelsen har i samarbete med Chess skrivit en rapport utifrån en undersökning som genomfördes 2009 bland Sveriges alla barn i årskurs 6 och 9 om levnadsförhållanden och psykiskt mående. 172 000 barn deltog. En fråga gällde hur barnen mådde relaterat till hur de bodde. Undersökningen visar att bäst mår barn till föräldrar som bor tillsammans. Bra, men något sämre, mår barn som bor växelvis hos sina föräldrar. Sämre mådde barn som bodde mest hos en förälder. Allra sämst mådde barn som bodde enbart hos en förälder.

– Det tyder på att barn mår bra av att få behålla vardagskontakten med båda sina föräldrar. De får tillgång till båda sina föräldrar, säger Malin Bergström.

Att barn som bor växelvis mår något sämre än barn i kärnfamiljer vet man inte vad det beror på.

– Att ha varit med om någonting jobbigt, som en separation ju oftast är, kan vara orsaken. Barnen har en erfarenhet som barn i kärnfamiljer inte har. En separation skakar om ett barns liv i grunden, säger Malin Bergström.

Men det är en erfarenhet som inte är farlig att gå igenom, påpekar hon samtidigt.

– Man ska komma ihåg att de flesta barn i Sverige generellt sett mår bra i dag.

I forskningsprojektet Elvis arbetar Malin Bergström och två andra forskare med flera studier om växelvis boende och barns psykiska och sociala välbefinnande. En intervjustudie med föräldrar till barn under fyra år om hur de små barnen och deras föräldrar upplever varannanvecka-livet pågår just nu.

På 1980-talet bodde bara en procent, ett av hundra, av alla barn till skilda föräldrar varannan vecka hos sin mamma och pappa. Vanligast var att bo kvar med sin mamma och träffa pappa på helger och lov. 1998 kom en ny lag som automatiskt gjorde att föräldrarna fick gemensam vårdnad vid en skilsmässa. Detta gjorde att det växelvisa boendet ökade kraftigt. I början av 2000-talet bodde drygt 17 procent barn varannan vecka hos sina föräldrar.

– Jag tittade nyligen i gamla föräldratidningar från 90-talet när mina egna barn var små. Det var slående hur mycket som handlade om pappor som tappade kontakten med sina barn – och om hur smärtsamt det var, säger Malin Bergström.

Vad är det som gör det växelvisa boendet så bra efter en separation?

– Min erfarenhet från de intervjuer jag har gjort med småbarnsföräldrar är att den största fördelen de upplever är att de får behålla kontakten med barnen. Och att de även får vila, och att de därmed känner att de blir bättre föräldrar, säger Malin Bergström. De är också övertygade om att barnen behöver båda sina föräldrar och att båda är lika viktiga.

Om man tittar på den forskning som finns om helt ensamstående föräldrar ser man hur enormt slitigt det är för ensamstående mammor, och hur psykiskt påfrestande det är för pappor som inte får träffa sina barn, säger Malin Bergström.

– Att ha barnen växelvis hos sig handlar också om att orka ha ett liv, säger hon.

I dag brukar man avråda föräldrar till barn under fyra år att bo växelvis. På många familjerätters hemsidor står det uttryckligen att rätten inte rekommenderar det. Det tycker Malin Bergström delvis bygger på en gammaldags uppfattning om att små barn främst knyter an till mamman, och att de därför har svårt med separationer från henne.

– Vi vet i dag att barnet kan knyta an till båda sina föräldrar och att pappor numera oftast är väldigt närvarande. För mig som barnpsykiolog tycker jag att det är konstigt att fokus inte ligger på att barnet ska bygga upp en bra relation, och få en känslomässig tillgång, till båda sina föräldrar. Men samtidigt vill jag understryka att vi inte vet hur de små barnen mår. Det är det vi ska undersöka, säger hon.

Kritiken mot det växelvisa boendet brukar ibland handla om att barn riskerar att utsättas för de vuxnas konflikter.

– **Finns inte det** där kittet mellan föräldrarna – för att de är så arga på varandra – så måste barnet själv hålla ihop övergångarna mellan föräldrarna inom sig. Det kan vara svårt. Men man måste fråga sig hur det andra scenariot ser ut. Att bara bo med en förälder och leva med någon slags saknad efter den andra föräldern är också mycket tungt, säger Malin Bergström.

– Växelvis boende är inte lösningen på alla problem, det passar inte alla. Men det är ändå något bra med att föräldrar försöker hitta lösningar tillsammans efter en separation.

Emma Lofors

emma.lofors@dn.se

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.

